

HALL OF THE PULSE

รศ. ทพญ.

อพภัวรินทร์

นิตยารักษ์พงศ์

DP: อยากให้คุณหมอช่วยกรุณาแนะนำตัวด้วยค่ะ

ชื่อ รอ.ทพญ.อภิวันท์ นิตยารัมภ์พงศ์ จบคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล รุ่น 8 จบ MSc. Child Dental Health จาก Eastman Dental Institute London U. MiniMBA NIDA, ขณะนี้เป็นนิสิตปี 1 หลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์และศิลปะแห่งการดำเนินชีวิต สาวิกาสิขาลัย มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

DP: เพราะอะไรจึงเลือกเรียนต่อสาขาวิชาทันตกรรมสำหรับเด็ก

สาเหตุที่เรียนทันตกรรมสำหรับเด็ก เพราะมีความเห็นว่าการทำงานทันตกรรมสำหรับเด็กเป็นการทำงานสำหรับปัจจุบันและอนาคต ถ้าเราวางพื้นฐานทันตสุขภาพให้พ่อแม่และเด็กๆ ดีตั้งแต่แรก เด็กน้อยที่เป็นคนไข้ของเราก็จะมีฟันดีไปตลอดชีวิต (หมอฟันสาขาอื่นดกงานแน่นอน) พ่อแม่ทุกคนรักลูก ดังนั้นเมื่อเราให้คำแนะนำใดๆ ไป ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทันตสุขภาพ การอบรมเลี้ยงดูลูก การปรับพฤติกรรม อาหาร อื่นๆ พ่อแม่พร้อมที่จะทำตามที่เราแนะนำ ทำให้การทำงานของเรามีโอกาสสำเร็จสูง และถ้าเราให้ความรู้แก่พ่อแม่ดี ลูกคนต่อๆ ไป หรือสมาชิกในครอบครัวนั้นก็จะมีทันตสุขภาพดีตามไปด้วย

การรักษาฟันเด็ก เหมือนการมีลูกเต็มบ้าน หลานเต็มเมือง มีความสุขมาก เพราะเด็กๆ จะอยู่กับเราตั้งแต่ 2-3 ขวบ ไปจนเขาโตเข้ามหาลัย เขาก็ยังติดเรา พี่จึงมีลูกหลานเยอะแยะ เป็นความรู้สึกที่ดีมาก มีคนไข้ของพี่คนหนึ่งดูแลเขาตั้งแต่ 3 ขวบ ตอนนี้เป็นรุ่นน้องปี 2 ทันตมหิดล โอ้โฮ ยิ่งดีใจใหญ่เลย แล้วกะป็นเขาให้เป็นหมอฟันที่เก่งและดีที่สุดในโลกไปเลย (...ตอนนี้เขามาฝึกงานกับพี่อ้อทุกสัปดาห์ด้วยจ๊ะ น้องคนไหนอยากให้พี่อ้อปั้นสะก็ได้เลยนะจ๊ะ ไม่จำกัดจำนวน พี่จะยินดีมากค่ะ) เป็นหมอเด็กจะไม่แก่เร็วนะ เพราะวันๆ ได้เล่นกับเด็กตลอด เราเลยยังมีวิญญาณเด็กอยู่เสมอ ชอบมีคนทักว่าพูดเหมือนเด็ก...แหงละซี ก็เราใช้ภาษาเด็กทำงานตลอด...หมอเด็กจึงมักจะใสกิ๊ก คิคุ กว่าหมอสาขาอื่นๆ...จริงๆ นา

DP: เพราะอะไรจึงได้เรียนต่อสาขา mini MBA

เหตุที่เรียน MiniMBA เพราะมีคลินิกที่ต้องดูแล ในขณะนั้น 2 แห่ง เริ่มรู้สึกว่าจะต้องรู้จักการบริหารจัดการธุรกิจบ้างแล้ว ช่วงนั้นยังมีเป้าหมายในชีวิตเหมือนน้องๆทั้งหลาย...คืออยากประสบความสำเร็จทางธุรกิจมาก มาก ไฟแรง ยิ่งได้มาเรียน เราก็ได้ประโยชน์มาก สนุก ชอบเรียนหนังสือ ได้เอามาใช้บริหารคลินิกและงานต่างๆ หลังจากนั้นตลอด การเรียนครั้งนี้ทำให้ได้ข้อคิด 2 อย่างคือ เรียนทันตะนะ...ยากที่สุดในโลกแล้ว เพราะฉะนั้น น้องๆ หมอฟัน อย่ากลัวอะไรเลยในโลกนี้ ถ้าเราผ่านการ check up lab ต่างๆ ฝ่าด่านอรหันต์จากพระอาจารย์จอมยุทธ์ทั้งหลายได้ตลอด 6 ปีละก็ จะรู้ว่าเรียนอย่างอื่นง่ายหมด หมดุมาก เห็นไหม...อาจารย์ท่านฝึกเราดี อีกข้อคิดหนึ่งคือพี่เป็นคนที่ยืนสูงที่สุดในชั้นเรียนนั้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจระดับกลาง-เล็ก แต่คนที่ประสบความสำเร็จมากๆ จบแค่ ป.6 ป.ตรี เท่านั้นเอง แต่เขามีประสบการณ์ชีวิตมากกว่าเรา เพราะฉะนั้น การเรียนมาก ไม่ได้หมายความว่า คุณจะสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตการงานนะจ๊ะ ไม่เกี่ยวกันเท่าไรเลย

แต่...การเป็นทันตแพทย์ในสังคมก็มีข้อดีมากมาย... เรียกว่า ชีวิตนี้ได้เป็นทันตแพทย์ก็โชคดีอยู่แล้ว จะโชคดีมาก โชคดีมากที่สุด ก็ขึ้นกับทักษะชีวิตที่น้องต้องหาเอง เช่น การทำกิจกรรมสโมสร ช่วยให้เราทำงานบริหารจัดการ ประสานงานเก่ง รู้จักพี่พี่น้องๆ มาก การเรียนวิชาอื่นนอกจากทันตกรรมเป็นสิ่งที่พี่อยากให้น้องทันตทุกคน “จงทำ” เพื่อเปิดโลกให้กว้าง และเป็นประโยชน์ต่อตัวเองแน่นอน

DP: โครงการที่ทำอยู่ในปัจจุบันที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้แก่อะไรบ้าง แต่ละโครงการมีความแตกต่างกันอย่างไร มีกลุ่มเป้าหมายเหมือนหรือต่างกัน และการได้รับประโยชน์ต่างกันหรือไม่อย่างไร

โครงการที่ทำอยู่เป็นโครงการของกองทุน นพ.สงวน เพื่อมิตรภาพบำบัด ซึ่งทุกโครงการจะมีเป้าหมายที่การช่วยดูแล ประคับประคองให้แนวทางการดูแลรักษาสุขภาพกายใจของผู้ป่วย และครอบครัว อย่างเป็นองค์รวม ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม เศรษฐกิจ ที่ผ่านมา กองทุนทำโครงการหลายด้าน เช่น โครงการเสื่อหนาวอุ่นกายอุ่นใจ แจกให้คนป่วยในโรงพยาบาลทุกฤดูหนาว เราจัดเป็นชุดเสื่อหนาวและหนังสือธรรมะให้คนไข้ปีละหลายพันคน

โครงการบ้านมิตรภาพบำบัดดูแลผู้ป่วยโรคร้ายแรง ให้การอบรมเรื่องการแพทย์องค์รวม ดูแลให้กำลังใจ (ปัจจุบันนี้โครงการนี้หยุดไปแล้ว) และโครงการอื่นๆ ซึ่งพี่ดำเนินการในช่วงปี 2550, 2551, 2552, 2553 ในช่วงปีนี้ พี่ยังคงดำเนินการบางโครงการ เนื่องจากติดภาระกิจต้องดูแลงานของครอบครัวหิงส์ดารมภ์ ซึ่งเป็นธุรกิจรีสอร์ท ปารีฮัท งานกองทุนจึงให้ผู้จัดการมูลนิธิมิตรภาพบำบัดดำเนินการแทนค่ะ โครงการใหม่ๆ จึงยังรอคณะกรรมการพิจารณาอยู่

แต่งงานรับให้คำปรึกษา หรืองานดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย การเตรียมผู้ป่วยและครอบครัวเผชิญความตาย เป็นงานที่พี่เต็มใจทำให้ทุกคนอย่างยิ่ง จึงยังรับให้คำปรึกษาและดูแลอยู่หะคะ ติดต่อได้ที่ 08-0073-9858 ไม่ต้องเกรงใจเลยหะคะ เพราะพี่ยินดีช่วยทุกคน ไม่จำเป็นที่เราต้องรู้จักกันมาก่อน เราก็สามารถจะมอบสิ่งดีๆ ให้กันได้เสมอค่ะ

DP: ธรรมโอสธคืออะไร ใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่ ทราบว่าคุณหมอได้ผ่านมรสุมชีวิตมาในช่วงที่คุณหมอสงวน นิตยารัมภ์พงศ์ ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคมะเร็งจนกระทั่งเสียชีวิตในปี 2551 คุณหมอมีวิธีการจัดการกับชีวิตของตน และผ่านอุปสรรคต่างๆ มาได้อย่างไร ได้ใช้ธรรมะในการดำเนินชีวิตอย่างไรบ้าง

“เห็นทุกข์-เห็นธรรม” คำนี้เป็นสัจจมาก เพราะเมื่อเรามีทุกข์มากที่สุด เราเข้าใจความตาย อยู่ชิดกันนิดเดียว ระหว่างความเป็นกับความตาย ในภาวะตรงนี้ เราจะรู้เลยว่า “อะไรเป็นเปลือก อะไรคือแก่นแท้ของชีวิต”

วันที่พี่จัดกระเป๋าจะไปเฝ้าคุณหมอสงวนผ่าตัด มะเร็งปอด พี่นั่งเลือกหนังสือที่จะพกไปอ่านด้วย...ตอนนี้ทุกข์มาก พอพี่หยิบหนังสือ How to ทั้งหลายที่จะทำอย่างไรให้รวย ให้เก่ง ธุรกิจสำเร็จ โหน่ โหน่...แล้วรู้เลยว่า มันจอมปลอมหมด...เป็นเปลือกที่หลอกให้เราเดินตามอยู่หลายสิบปี แต่เวลาที่เราทุกข์มากๆ มันไม่มีความหมาย เงิน ธุรกิจที่สำเร็จ มันไม่ช่วยให้คุณคลายทุกข์ได้เลย...วินาทีนั้น คุณเหลือแต่จิตใจ และภูมิปัญญาซึ่งจะสร้างกำลังใจในการต่อสู้กับความทุกข์ให้คุณด้วยตัวคุณเอง คนอื่นก็ช่วยได้ไม่มากหรอก

ความเข้าใจในธรรมชาติของชีวิต สัจจธรรมแห่งความเปลี่ยนแปลง การติดยึด การหาทางออกของความทุกข์ มีอยู่ในพระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ “มีธรรม พ้นทุกข์” พี่จึงเริ่มศึกษาธรรมะตั้งแต่นั้น และได้ธรรมะช่วยเป็นธรรมโอสธ ช่วยเยียวยาความทุกข์ที่พี่หวงวน และลูกลูก สี่ปีครึ่งกับการสู้กับโรคร้าย ทำให้ชีวิตพี่เปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง เป้าหมายที่เคยอยากมีเงินหลายๆ ล้าน หายไป สงบ ฉลาดกับชีวิตมากขึ้น

หลังจากพี่หวงวนเสียได้ 6 เดือน พี่ก็ไปบวชเป็นแม่ชีในวัดป่าที่สกลนคร 1 เดือน กับการมีเสื่อผ้า 3 ชุด แบบเดียว สีเดียว ผมไม่ต้องหวี กินอาหารที่ชาวบ้านให้ ไม่มีโอกาสเลือก นอนกุฏิเล็กๆ อยู่ในป่าที่สะอาดบริสุทธิ์มากๆ และมีชีวิตที่ไม่ขึ้นกับเงินหรือวัตถุใดๆ ที่เกินความจำเป็นขั้นพื้นฐาน ช่วงเวลานั้นเป็นอะไรที่ได้มากกว่าที่คิดเยอะเลย รู้แล้วว่าถ้าอยู่ อย่างน้อยที่สุด เราจะอยู่ได้ และเราจะมีชีวิตอยู่เพื่ออะไร พี่เลิกกลัวความจน กลัวความไม่มั่นคงทั้งหลายในสังคมไปเลย... ทำทนายอีกแล้ว...

พอเราหลุดจากกับดักทั้งหลาย มันทำให้เราเป็นคนมีขอบเขตที่กว้างกว่าเดิมมาก เราได้ทำลายกำแพงคุกคามความคิด ค่านิยมของตัวเองและสังคมไปหลายชั้น (ยังมีชั้นที่กว้างและยังทำลายไม่หมดไปอีกเรื่อย...แต่ไม่เดือดร้อนจะรีบทำ)

เรามีความสุขขึ้น พอใจในสิ่งต่างๆ มากขึ้น เข้าใจชีวิตมากขึ้น มองสังคมต่างไป ยึดติดลดลงมาก ที่สำคัญคือมีความสุขมากค่ะ

DP: อะไรคือแรงผลักดันที่ทำให้สามารถทำโครงการต่างๆ ได้มากมาย รู้สึกเหนื่อยหรือเครียดบ้างไหมคะ

แรงบันดาลใจให้ทำงานเพื่อส่วนรวมโดยเฉพาะกับคนไข้ป่วยหนัก และผู้พิการ คือการที่เราได้ไปสัมผัสกับชีวิตของเขา เวลาที่เขามีความทุกข์มากๆ ว่าแห้ว ขาดที่พึ่ง ที่ปรึกษา ความด้อยโอกาสในสิทธิต่างๆ ในสังคม การเข้าถึงการรักษาพยาบาลที่ไม่เท่าเทียมกัน (ต่างกันมากๆ) และพี่เองก็เคยรู้ เคยสัมผัสความทุกข์แสนสาหัสตรงนั้นมาหมดแล้ว มองตาคนไข้ก็รู้ถึงหัวใจทุกห้องนะ ทำให้เราอยากอยู่ข้างๆ เขา ช่วยประคับประคองเขา

แล้วเมื่อเราเองยังแข็งแรงดีอยู่ เรายังไม่ป่วย เรายังมีความพร้อมอยู่มาก เราบู๊วว่าความทุกข์ ความว่าแห้วตรงนั้น มันเป็นอย่างไรรึแล้ว เราเคยมีคนช่วยมากมาย แต่ด้านจิตใจมีคนช่วยน้อยมาก และการช่วยเหลือมักไม่ต่อเนื่อง ขณะที่คนป่วยจะเจอปัญหาต่างๆ ไม่ซ้ำกัน ได้ตลอดเวลา

พี่ฝากคำถามถึงน้องๆ ทุกคนว่า “คุณค่าของตัวเราอยู่ที่ไหน? คุณค่าที่แท้จริงของการมีโอกาสเกิดเป็นมนุษย์อยู่ตรงไหน?” ค่ะ

DP: การเป็นศิษย์เก่าคณะทันตแพทยมหิดล มีส่วนช่วยในการดำเนินชีวิตอย่างไร

อืม...รู้ใหม่...วันที่พี่เดินออกไปจากคณะ แล้วพี่ไม่กลับมาคณะอีกเลยมากกว่า 20 ปีนะ...พอมาถึงวันนี้พี่ถามตัวเองว่าทำไมไม่กลับมาทำไม...ได้คำตอบว่า เวลาคิดถึงคณะจะคิดถึงเวลาที่ตัวเองนั่งร้องไห้ อัด Flask TP เสียครั้งที่ 3 ครั้งที่ 4 จำได้เลยว่าน้ำตาหยดรวมกับ monomer เละนะ คิดถึงคำว่า ไม่ผ่าน ไม่ผ่าน

พี่ฝากบอกว่า เหตุการณ์บางช่วงขณะอาจจะทำลายความรู้สึกดีดีอื่นๆ มากมายทั้ง 6 ปี หหมดไปเลยก็ได้แหละคะ

แต่พี่รักและเคารพอาจารย์ที่พร่ำสั่งสอนพี่มากนะคะ พี่ถือว่าอาจารย์ทุกท่าน มีพระคุณต่อการสร้าง “หมอออฟ” ในวันนี้มาก เดี่ยวนี้เวลาที่เจอรุ่นน้อง พี่จะสอนรุ่นน้องว่า เวลาอาจารย์เฮียบๆ นะ อาจารย์เขาอยากให้เราเป็นเรา เป็นหมอดี ทำงานดีให้คนไข้ แล้วการเป็นอาจารย์ที่เฮียบนี้ อาจารย์จะเหนื่อยกว่าการเป็นอาจารย์หยวนๆ มาก อย่าโกรธอาจารย์นะ จงขอบคุณเขา แต่อยู่ห่างๆ บ้างก็ไม่ใช่ไรหรอก

การเป็นทันตแพทยมหิดลให้โอกาสพี่หลายด้านมากนะคะ เวลาใครถามจบจากไหน จะบอกวามหิดล และทำตัวยึดให้ภูมิฐานมากขึ้น เป็นความภูมิใจจริงจริง แต่...คุณจะเป็นใคร จบจากไหน ไม่สำคัญเท่ากับคุณ “ทำ” อะไร ผลงานและความจริงใจ เป็นสิ่งสำคัญที่สุดนะคะ

DP: มีวีรกรรมอะไรบ้างขณะเป็นนักศึกษาทันตแพทย์

วีรกรรมตอนเป็น นศ.ทพ.เหรอ..... ก็เป็นนักกิจกรรมตลอด 6 ปี แต่เป็นประเภทต้องสวยหวานด้วยนะ บู้ล่างผลาญ นองเลือด No No No

ตอนอยู่ปี 1 เป็นช่วง 6 ตุลาพอดี โอ้ยมหิดล เลือดรักความยุติธรรมรุนแรงมาก ก็ไปถือป้ายใหญ่ๆ เดินขบวนกับนักศึกษาตามถนน แต่กลัวทางบ้านเห็นก็จะถือป้ายผ่ายาวๆ แบบปิดหน้า เหลือแต่ลูกตาเดินไป

ตามถนน ใจตุ้ม ตุ้ม ตุ้ม ไม่ชอบความรุนแรงจ๊ะ ถ้าจะจัดการ กำจัดใครคงเป็นคนเลือกไม่ใช่ปืน ระเบิด ไม่ชอบจ๊ะ จะใช้พวกยาพิษ ไสยศาสตร์ จัดการแทน

แล้วเวลา 6 ปี ทำงานเป็นเลขาธิการสโมสร 2 สมัย ชอบมาก ได้เป็นเลขาพี่พรชัย อีกปีเป็นเลขาพี่วินิตา ไม่ชอบงานวิชาการ ชอบงานจัดระบบ จัดการ (อีอี จอมบงการแบบอยู่เบื้องหลังนี่ พี่อภินัดมาตั้งแต่เด็ก ๆ จ๊ะ) น้องๆ ทำกิจกรรมเยอะๆ นะ เรียนแค่ C, B ก็พอ (อาจารย์ค่อนข้างแล้ว) ทำงานสโมสรเยอะ จบแล้วจะได้รู้ว่าคุณจะเป็นทันตแพทย์ที่เก่งรอบด้าน

DP: มีอะไรที่อยากฝากถึงพี่น้อง ทันตแพทย์มหิตล บ้างไหมคะ

หมอฟันเนี่ย ทำงานในแวดวงที่แคบมาก การแข่งขันไม่สูง ความเสี่ยงยังน้อย สังคมแคบ วิชาการแคบ ไม่ค่อยต้อง apply กับสังคมผู้คนมากนัก ทำให้วงการเราขึ้นชื่อในหมู่คนทำงานสาธารณสุขว่าคิดแคบ ใจแคบ (ไม่จริงใช่ปะ...) แต่ถือว่าฉันรู้ ฉันจะพลาด ไม่เปิดใจ ไม่เสี่ยงกับอะไร พี่อยากรู้อะไรน้องมองพี่อย่างไร เหมือนกันนะ?

หลาย ๆ คนคงเห็นว่า พี่พทำงานหลายอย่างมากมาย เช่นอะไรบ้างละ เป็น GP, เป็น Pedodontist, เป็นนักจัดรายการวิทยุ, เป็นวิทยากร TV, บรรยาย, เขียนหนังสือสุขภาพแม่และเด็ก, บก.สำนักพิมพ์, Art director หนังสือการ์ตูนเด็ก, แม่ลูกสอง ภรรยาที่สามมีป่วยเป็นมะเร็ง, ทำไอดีม (อโรยนะ), ทำรีสอท (ปารีฮัท), ดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย (ส่งคนไข้ให้มีวาระจิตสุดท้ายที่ดี), เตรียมคนไข้และครอบครัวให้เผชิญความตายอย่างสงบ, ที่ปรึกษาผู้ป่วยทุกเรื่อง, สะกดจิต, นักประชาสัมพันธ์, นักการตลาด, นักศึกษาปริญญาโท พุทธศาสตร์

เอ...ไม่รู้ว่าตัวเองมีภาพว่าประสบความสำเร็จในชีวิตไหมนะ

พี่รู้แต่ว่าพี่ไม่เคยพูดคำว่า “ทำไม่ได้” กับอะไรเลย แต่อะไรที่พี่ไม่รู้ ไม่เคย แต่ใจมันอยากจะบอกเสมอว่า “เรียนรู้ได้ แล้วเดี๋ยวก็ทำเป็นเองละ” ความท้าทายคือรสชาติในชีวิตของพี่นะ ชอบจริงๆ (แะ แะ ยกเว้นทำ FD, Endo, Perio, Impact...ทำไม่ได้จริงๆ จ๊ะ...นี่...ยังจะนับเป็นหมอฟันอยู่หรือป่าว?)

พี่อยากให้น้องๆ “think outside the box” ให้มากๆ “คิดกลับด้าน” เยอะๆ ใครทำอะไรตามๆ กัน เราขอหยุดก่อนแล้วดูซิ ถ้าทำวิธีอื่น คิดคนละมุม จะเป็นอย่างไร พี่พบ idea ใหม่ ๆ จากวิธีนี้เสมอ...พี่พเลยไม่ค่อยจะเป็นหมอฟันเท่าไรเลยจ้ะ

อีกเรื่องสำคัญคือ พี่อยากฝากให้น้องๆ ทุกคนเรียนเรื่องการบริหารจัดการ งาน ชีวิต คน ทรัพย์สิน เรื่องนี้เป็น basic มากๆ ของความสำเร็จในชีวิตทุกด้านเลยนะ ไม่ต้องเรียนปริญญาโทหรอก อย่างพวกเรา MiniMBA ก็พอแล้ว เป็นประโยชน์มากจริงๆ ธุรกิจของพี่อาจจะไม่ได้ใหญ่โตอะไร แต่ก็มีผู้จัดการดูแลให้หมดในแต่ละเรื่อง พี่ทำงานหนักแค่ตอนแรกๆ เอง พอเข้าที่จัดระเบียบได้แล้ว พี่พก็เผลอบินไปเที่ยว มีความสุขอีกแฮ้ว

พี่อยากเห็นหมอฟันรุ่นใหม่ที่เก่งรอบด้าน ใจกว้าง มีหัวใจความเป็นมนุษย์ ทั้งต่อตัวเองและผู้อื่น จริงใจมากๆ อย่าสนใจเรื่องเงินมากนักนะ (เคล็ดลับนะ ถ้าน้องทำอย่างพี่บอกได้จริงๆ แล้ว เงินมันมาเอง) จงภูมิใจในตนเอง ความเป็นทันตแพทย์ ภูมิใจที่มีอาชีพซึ่งสามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้มากมาย และคนส่วนใหญ่เขาเชื่อเรา ให้เกียรติเรา ไว้วางใจเรานะ เป็นคนดี มีจริยธรรมเสมอ ความสำเร็จทุกทุกด้านจะตามมา

บทสัมภาษณ์โดย ทพญ. สิริบังอร ไชวิทูรกิจ